

ORGANIZACJA OCHRONY ZDROWIA

Гудзевич Л.С., Колібабчук А.В.

Вінницький державний педагогічний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Необхідною умовою професійного підготовки майбутніх педагогів є усвідомлення ними відповідальності за життя та безпеку своїх вихованців ще до початку професійної діяльності. Саме усвідомлення майбутніми фахівцями рівня розвитку власних професійних інтересів та навичок зумовлює формування у них потреби в професійній самоосвіті й самовдосконаленні. Усе це зумовлює високу актуальність проблеми формування практичних навичок у професійній самосвідомості майбутніх учителів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що проблемі професійної самосвідомості майбутніх педагогів у фаховій літературі приділяється недостатня увага. Т. Л. Миронова (2000) підкреслює, що «професійна самосвідомість... формується під впливом професійного середовища й активної підготовки педагога до виконання професійних обов'язків та подальшої праці». Згідно з А. К. Марковою (1999), «етап творчого самовизначення себе як фахівця», основною метою якого є усвідомлення власних професійних здібностей студента-педагога та їх подальший «саморозвиток», відбувається упродовж професійного навчання. У роботах С. В. Васильовської (1996), В. П. Саврасова (2006), В. А. Семиченко (2001) та ін. також підкреслюється думка про те, що формування професійної самосвідомості майбутнього вчителя відбувається в єдності навчальної та реальної практичної діяльності під впливом формування й узагальнення досвіду власних практичних спроб.

Процес навчання має на меті наближення теоретичної підготовки до практичної. У нерозривній єдності теорії і практики пріоритетну роль відіграє практика; теорія і практика у навчанні – це дві органічно пов'язані сторони єдиного процесу пізнання. Перша стадія даного процесу – **отримання інформації**. Для кращого сприйняття інформації повинні використовуватися всі канали її отримання: візуальний; вербальний, тактильний. Якщо інформація засвоєна, то вона переходить у другу стадію – **знання**. Але для надання першої допомоги тільки одного знання недостатньо. Студент повинен вміти виконувати найпростіші дії: проводити серцеволегеневу реанімацію, зупиняти кровотечу і т.д. **Уміння** – це третя стадія. Проте в екстремальній ситуації одного вміння також недостатньо, необхідні **навички**. На жаль, у багатьох освітніх закладах процес навчання надання першої медичної допомоги обмежується першою, другою і рідко третьою стадією. Для того щоб студент придбав навички і зміг застосувати їх у будь-якій екстремальній ситуації, необхідно використовувати багатоступінчастий метод навчання: **1-й**

ступінь – викладач розповідає і демонструє, як правильно виконується той чи інший елемент при наданні першої допомоги; **2-й ступінь** – студент перераховує порядок дій, а викладач у зазначеній послідовності виконує їх, навіть якщо студент дає певні вказівки. На цьому ступені студент повинен побачити свої помилки і виправити їх; **3-й ступінь** – студент самостійно повторює зазначені дії і коментує їх виконання, не дозволяє краще запам'ятати послідовність дій при наданні першої допомоги; **4-й ступінь** – студент самостійно виконує всі дії без мовного супроводу, що допомагає отримані знання та вміння перетворити їх у навички; **5-й ступінь** – студент виконує всі дії в режимі реального часу, що сприяє закріпленню отриманих навичок. Викладач оцінює правильність виконання дій, їх засвоєння на четвертому та п'ятому ступенях. Якщо студент допускає помилки, то він знову починає повторення дій з третього ступеня.

Для відпрацювання навичок першої допомоги успішно використовуються сучасні педагогічні технології, такі як модульне навчання, метод проектів, групова та індивідуальна робота. Актуальність надання екстреної допомоги, бажання на більш кваліфікованому рівні врятувати життя людей спрямовує на якісне відпрацювання практичних навичок. Зазначимо, що взаємозв'язок пізнання і практики різноманітний. Практична підготовка має також велике психологічне значення:

– для формування психоемоційної толерантності до стресорного впливу надзвичайних ситуацій;

– блокування деструктивних емоційних переживань при контакті з клінічною смертю;

– найбільш повного засвоєння матеріалу шляхом тренування всіх каналів доступу інформації (аналізаторів) при відпрацюванні практичних навичок.

Незважаючи на величезну різноманітність видів діяльності людини, терміни «знання» і «навички» можна розглядати в психологопедагогічному значенні як взаємопов'язані «абстрактне» і «конкретне». Пояснюється це тим, що людина знає тільки те, що вміє, і навички: вміння засвідчує рівень оволодіння певними знаннями, її здатність виконувати певний вид діяльності. Якщо слухач здатний розповісти, як має бути виконана та чи інша маніпуляція, то це ще не означає, що він вміє її виконувати. На умінні, як відомо, базується здатність виконувати роботу, що характеризується як навички. Під цим варто розуміти ступінь здатності виконувати дії під меншим контролем свідомості або автоматично. У міру повторення дії вміння виконувати її все більш відточується, вдосконалюється, а легкість і швидкість, повне оволодіння виконанням тої чи іншої маніпуляцією залежить від природних задатків і здібностей та якостей особистості, від її попереднього досвіду.

Таким чином, використання різних форм та методів навчання з залученням максимальної кількості каналів надходження інформації засноване на теоретичній базі: з багаторазовим відтворенням алгоритмів практичних навичок і аналізом допущених помилок дозволяє за короткий термін перетворити вміння та знання в навички з надання першої допомоги, що виконуються на підсвідомому рівні.